СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 145. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 24-го червня 1939. No. 145. Jersey City, N. J., Saturday, June 24, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": Bergen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ШИРОКО ЗАКРОЄНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПЛЯН РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вніс перед конгрес економічний плян величезних розмірів, що має за завдання привернути Америці давній добробут. Цей плян більший від усіх попередніх, з винятком першого, що носив назву „Ен Ар Ей". Цей новий плян передбачає витрату коло чотирьох біліонів долярів, але не безпосередньо державних грошей, лише тих, що є в банках, за гарантією уряду. Цей новий плян полягав би на тім, що зрушеноб великі грошеві засоби, що лежать нині безчинно, до праці, шляхом низько відсоткових позичок, гарантованих урядом. Ці позички булиб ужиті на ріжні підприємства, але з тим, що вони поверталисяб.

Цей плян заскочив конгресменів. Вони ріжно висказувались про нього: одні говорили, що це черговий плян Рузвелта, як витрачувати державні гроші, інші твердили, що такого широко закроєного пляну вже давно треба було Америці.

ОБЛЕКШУЮТЬ ПОДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — Обструкціоністи перервали на якийсь час свої „промови", щоб дати нагоду конгресові голосувати над новими податковими полекшами. Новий закон, що усуває чергові „податкові подразнення", на які нарікали бизнесмени, перейшов. З другого боку перепав проект, щоби поширити податки на менше зароблюючі групи, себто на неженатих, що заробляють менше, як тисячу долярів на рік, і женатих, що заробляють менше як $2,500 на рік. Тепер вони є вільні від податків.

ЛЄҐІСЛЯТУРА ДАЛІ ВОЮЄ З ҐУБЕРНАТОРОМ.

ОЛБАНІ. — Стейтова лєґіслятура, що має републиканську більшість, далі воєю з ґубернатором Ліменом, що є демократом. Коли апеляційний суд узнав, що лєґіслятура не мала права так основно змінювати проект буджету Лімена, тепер лєґіслятура устами своїх провідників заявила, що вона ще раз візьме під увагу цей проект і знов його так основно змінить, але в границях конституційних формальностей.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ ІҐНОРУЮТЬ ЯПОНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту дав приказ американському адміралові Ярнелові, командантові американської фльоти на Далекому Сході, щоб він не повинувався приказам японців забрати кораблі зо Сватова, а щоб далі охороняв безпеку і добро американських громадян у тих околицях. Внаслідок того Ярнел замісць забрати кораблі, як цього жадали японці, почав стягати туди нові воєнні кораблі.

ХОЧУТЬ ПРОВІРКИ НАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок нарікань, що національний комітет взаємовідносин праці прибрав диктаторські права в суперечках між робітниками і власниками фабрик, в конгресі виринула думка, щоб створити конгресовий комітет провірки роботи того комітету. Ця думка має багато прихильників.

ШКІЛЬНІ ВЛАСТІ УСУВАЮТЬ ХВОРИХ УЧИТЕЛІВ.

НЮ ЙОРК. — Шкільні власті відмовили сталої кваліфікації для учителя Ройбена Стравса тому, що він був хворий і внаслідок того поводився нервово та нетактовно з учнями. Стравс заскаржив шкільні власті до суду, але суд станув по стороні шкільних властей. Це рішення радісно повитали в колах шкільних, і виховники кажуть, що воно матиме оздоровлюючий вплив на ціле шкільництво, в якім є багато вчителів, що фізично, або психічно хворі і через те роблять погане враження на шкільну дітвору.

НАСТУП „ЯПОНСЬКИХ ХРУЩИКІВ".

НЮ ЙОРК. — Власті повідомляють, що наступного тижня зачнуть вилазити з землі так звані „японські хрущики", які цього року появляться ще в більшому числі, ніж попередніх років. Вони наперед появляться в парках, де зачнуть пожирати листя. Опісля кинуться на вулиці міста.

КОНВЕНЦІЯ ТАВНСЕНДИСТІВ.

ІНДІЯНАПОЛІС. — На конвенції групи Тавнсенда, що пропагує високу щомісячну пенсію для старших людей, зібралось коло 10,000 делегатів. Вони дали повний вотум довіря творцеві цієї групи, д-рові Тавнсендові, та заявлялися за посилення акції в ціли осягнення високих пенсій.

ВІДКРИТТЯ ПРОМИСЛОВОЇ ШКОЛИ В БРУКЛИНІ.

НЮ ЙОРК. — Під наглядом „Доблю Пі Ей" відкривається в Бруклині промислова школа для дорослих, до якої можуть записуватись жінки і чоловіки. Жіночі курси будуть: книговодство, писання на машині, стенографія і купецька англійська мова. Для чоловіків: автомобільна механіка, огрівання домів, вентиляція й нафтові печі, деревообрібка, радіо-техніка, холоднича механіка, мореплавство, технічні рисунки, фотографія, писання на машині, стенографія, книговодство й англійська мова. Ці курси будуть відбуватися в бруклинській „Гайскул оф спешел трейдс".

ПОРУЧАЄ НЕВСИПУЩУ ПРАЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Священик Ґилберт перед учениками католицької школи ім. еп. МекДонела заявив, що геніяльні успіхи в житті можна осягнути тільки через тверду, витревалу працю. Клопіт з нинішньою добою є це, що нині люди шукають успіху шляхом найменших зусиль, говорив він.



ЯКБИ ВІЙНА В ПАЛЕСТИНІ.

Британські війська в Палестині розклали в ріжних важних пунктах воєнні окопи, обложені набитими піском міхами. Кожний прохожий мусить леґітимуватися перед військовою сторожею.

ЛЕТИТЬ 469 МИЛЬ НА ГОДИНУ.

При кінці квітня німецький летун Фріц Вендель випробував новий рід літака, що летів зо скорістю 469 миль на годину. Новий літак типу Месершміт. Таким літаком можнаб за два дні облетіти навколо світу.

ГЕЛІЙ ПОМАГАЄ ДИХАВИЧНИМ.

Коли змішати гелій з киснем, то витвориться таке повітря, що помічне дихавичним. Для такої потреби змішують дві літри гелію з одною літрою кисня. Гелій то такий газ, що то вживають його до наповнювання повітроплавів, бо він дуже легкий і незапальний.

ЗНАЙДЕНО ГЕЛІЙ У НІМЕЧЧИНІ.

У березні цього року німці знайшли газ гелій недалеко від границі Голяндії. А такого газу їм саме потрібно було для наповнювання повітроплавів. Гелій є легкий і незапальний. Багато гелію мають Злучені Держави, та Німеччині продавати його не хочуть, бо, мовляв, Німеччина моглаб ужити повітроплавів, що наповнені гелієм, і для воєнних цілей. А відомо, великим повітроплавом можна легко перелетіти з Европи до Америки.

МАШИНА ТЕРЕБИТЬ ГОРІХИ.

От як тепер машиною тереблять горіхи. Горіх за горіхом паде в машину. Машина скоренько пробиває малесенькую дірочку в горіху. Ще дальше в кожний горіх крізь дірочку входить трошки ацетиліноворо газу й кисня. Колиж горіх прийде до газової полумини, газ у ньому запалюється і тверда шкаралупа на горіху від вибуху тріскає на кілька частин. А ще дальше машина відділює лушпиння від горіхового ядра. Отак машина стереблює на годину коло пів тони горіхів.

ЧИ СТАРОЗАВІТНА „ПРОКАЗА" — ПРАНЦІ?

Американські вчені є тієї думки, що про пранці, чи то сифіліс, говориться і в Старому Завіті біблії, але часто під назвою проказа — „лепросі". Кажуть, що сифіліс був дуже поширений і в старинному Єгипті, на що вказують поточені сифілісом кості єгипетських мумій, тобто забальсамованих та збережених досі зперед кілька тисяч літ єгипетських трупів. Американські вчені кажуть, що то мильний погляд, що, мовляв, сифіліс був занесений до Европи з Америки еспанськими вояками, що набралися його від індіян.

ПОМАРАНЧА ПОМАГАЄ НА РЕВМАТИЗМ.

Д-р Джеймс Ф. Райнгарт, що живе в Сен Франсіско, каже, що вітамін С, що знаходиться у соку помаранчі, помагає хворим на ревматизм. Він радить хворим на ревматизм сперш вживати сок з помаранчі й помідорів, опісля аптикарський концентрат вітаміну С, і знов вернутися до помаранчі та помідорового соку. Значить, хворі на ревматизм повинні лікуватися вітаміном С досить довгий час.

НАЙДОРОЖЧИЙ ЩУР У СВІТІ.

Ріжні роди футер підлягають моді, а разом з тим зростають і падають у своїх цінах. Одно із найдорожчих нині це шіншіля, тому, що цих тварин є у світі не більше як 2,000 і всякими способами стараються утримати їх при житті. Від 20 років не вільно їх ні вбивати ні ловити. Один англійський фармер, Робертс, спровадив пару шіншіль з Південної Америки до Англії і вперше вигодував молоді у неволі. Кожна з тих тваринок варта більше, ніж важить золото. Футро, на яке треба 120 шкірок, коштує приблизно пів міліона золотих. Робертс сподівається, що він зможе годувати шіншілі систематично у неволі.

ПОЖЕЖА МЛИНА І ТАРТАКУ В НИЖАНКОВИЧАХ.

На днях вибухла велика пожежа в тартаку Х. Айснера в Нижанковичах коло Перемишля і сусіднім млині С. Мілера. Ратунок акцію вела пожежна сторожа з Перемишля. Матеріяльні втрати сягають до 200,000 зл.

САНАТОРІЯ ЗО ШТУЧНИМ КЛІМАТОМ.

У Штутґарті у місцевому шпиталі вибудували новий відділ для лікування недуг ший, носа і уха. Там застосували т. зв. кліматичну методу. Вона полягає на тому, що ріжні салі мають ріжну температуру, відповідну до недуги. Відомо, що люди, які нездужають на горло, є незвичайно вразливі на порох. Інші відчувають велику полекшу при вогкім повітрі, ще інші вкражливі на т. зв. тяжку атмосферу, головно, коли підчас операції серце їх повинно бути дуже сильне. Всі ці ріжниці можна застосувати в поодиноких випадках тільки при помочі штучного повітря.

ПІМСТА ЗА СВІДЧЕННЯ.

Франк Коберник з Ошави, Онт., побив М. Гурніцького, як поліція твердить, з пімсти за виступ його в ролі свідка у розправі в цивільним суді, у якому обвинувачений програв. Вимірюючи, покищо неозначену кару, суддя Ебс замітив, що в „Канаді не дозволять тероризувати людей, що виконують свій обовязок як свідки".

ПОЯВИЛИСЯ ЗНОВУ ФАЛЬШИВІ ГРОШІ.

Едмонтонська поліція видала осторогу до всіх склепарів і власників підприємств, як ресторанів, готелів тощо, щоб стереглися перед фальшивими мексиканськими грішми, які знову появились у місті. Тими фальшивими грішми є мексиканські пять і десять пезо, що є дуже подібні до канадійських пять і десять долярівок, а варт лише кільканадцять центів.

МАДЯРСЬКА БРЕХНЯ ПРО ВОЛЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

БУДАПЕШТ. — Мадярський премієр міністрів заявив у парляменті, що прилучення Карпатської України до Мадярщини означає тільки те, що „сповнилася воля населення Карпатської України". Про боротьбу цього населення проти мадярської окупації не згадав ні словом.

МОСКВА ЗАЖУРЕНА, ЩО ЗАМАЛО ГРАБУЄ.

КИЇВ. — У „Вістях" з 20. травня є велика стаття про вугільну промисловість України. Запаси вугілля в Україні нараховують на два біліони тон. Та впродовж першої пятирічки видобуто лише 94,900 тон. Мовляв, „вороги народу" не давали більше добути. Тепер Москва надіється, що все те надолужиться і видобуття вугілля принаймні подвоїться.

ПРО ШЕВЧЕНКА ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

ПРАГА. — Видано італійською мовою працю проф. Д. Дорошенка про Т. Шевченка. Це та сама праця, яку видало англійською мовою „Обєднання Українських Організацій в Америці". До праці долучено передмову, написану Енріком Інсабатом, італійським знавцем української справи. Передмова затитулована „Тарас Шевченко, національний поет України". Інсабато підкреслює, що „Шевченко не є лише поетом, гідним стояти поруч з найбільшими геніями, що є славою мистецтва власного народу й власної нації, але одночасно є він, безперечно, найбільшим правдивим і глибоким виразником свого народу і своєї землі, бо він більше, ніж хто інший, міг і зумів утримати якнайтісніше єднання з природою своєї України і з душею народу, що його подвиги й горе, славу і надії, муки і віру він оспівував".

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВИСТАВА В ҐЕНТІ.

ЛЮВЕН (Бельгія). — В традиції Ґентського університету є влаштування що року вистави, присвяченої культурі народів, що заселюють СССР. Минулого року цей університет улаштував виставу Пушкина, а цього року виставу Шевченка з нагоди 125-ліття народин поета. Ініціятива належиться д-рові Денові, професорові словянської фільольоґії у згаданому університеті. Вистава тривала від 17. до 23. травня 1939. На проспекті видніє напис „Від кріпака до найбільшого поета України". Відкриття вистави відбулося 16. травня в парадній салі Академічної Ради при повному професорському зборі і численній прияві флямадського студентства. Був реферат про Шевченка, а в концертовій частині квінтет відограв „Заповіт" і низку композицій до творів Шевченка, яких зміст подавано флямандською мовою.

ЗА „БОЖЕ, ВИСЛУХАЙ БЛАГАННЯ..."

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 130) подає з Радехова, що на ювилею з нагоди 950-ліття Хрещення України відспівано в церкві пісню „Боже, вислухай благання, нищить недоля наш край". Польські жандарми, що були в церкві, зробили донос, що пісня походить з книжки, виданої оо. василіянами в Жовкві, яка сконфіскована. Було кілька судових розправ, при яких вийшло, що пісню сконфіскував окружний суд у Тернополі, але конфіскати не оголосив в урядовій газеті. І це врятувало підсудних. Прокуратор обвинувачував, що пісня є „поширюванням неправдивих відомостей".

ЗА „УКРАЇНІЗУВАННЯ" НАЗВИЩ.

ЛЬВІВ. — Польський суд у Львові засудив на 2 роки вязниці о. Володимира Винницького, пароха Ценерова, повіт Львів, за те, що вписав до метрик імена сімох українців в такий спосіб, як вони самі себе називають.

„УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА" В ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ. — Українці в Шангаю вже не будуть довше витирати кути по російських комітетах. Спеціяльна Військова Японська Місія в Шангаю визнала „Український Комітет" і надала йому право опіки над українцями, а далі ще й грузинами і тюрко-татарами. Цей Комітет матиме право виставляти посвідки на отримання китайських пашпортів особам, що не мають ніякого підданства. Сталося це завдяки стараннях „Української Громади" в Шангаю. На чолі Комітету стоїть М. Квашенко, довголітній український діяч на Далекому Сході.

ПРО „ПРОСВІТУ" У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — На загальних зборах Т-ва „Просвіта" стверджено, що внаслідок утисків польської влади і замикання читалень число членів малі. Але покищо „Просвіта" ще має 360 тисяч членів. В одному тільки останньому році польська влада закрила 104 читальні. Та ще є 3,046 читалень і 83 філії. „Просвіта" розпоряджає 1,475 домами і має кільсот вільних площ. Та існування того всього постійно загрожене.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сіті і Загряниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади нале[illegible]ть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ БЕЗ ЗНАЧІННЯ

У Клівленді відбувається цього тижня річна краєва конвенція суспільної захорони. Зїхалися на неї делеґати преріжних організацій, що займаються всякими родами суспільної захорони, від розвязування ріжних особистих „випадків" до суспільного проводу. Зїжджаються на таку конференцію люди, що практично розвязують ріжні клопоти, особисті й громадські, себто люди, що мають безпосередню й практично важливу стичність з життям широких верств народу. Тому й звідти з цих нарад подається часто в газетах на цілі сторони.

Не менше цікавою є цьогорічна конвенція. Зараз на вступі проголошено на ній думки, які мусять звернути на себе увагу кожної суспільно думаючої людини. Один з промовців, відомий філянтроп, отже багата людина, говорив про працю й допомогу й сказав у ній між іншим таке:

„Говоріть з тими, що безуспішно шукають праці, — а їх є десять міліонів — про значіння демократії, про добродійства свободи й рівности; ми мусимо зробити так, щоб свобода значила для них те, що вона значить для нас, бо інакше скоро дійде до того, що свобода не буде мати багато значіння й для нас.

„Далі, останнього року народилося в родинах на допомозі та в родинах з низьким доходом міліон сто тисяч дітей. За десять років будемо мати 11 міліонів дітей, що будуть виростати в домах, що властиво домами не є. Ті діти залежать нині від нас, але за одно покоління ми будемо залежні від них, бо вони будуть становити більшість.

„Вони будуть урядниками, що будуть нами правити, будуть установляти закони, які будуть обовязувати нас усіх.

„Яку Америку лишимо ми, якщо не потрапимо дати цим дітям певної міри вдоволення, забезпечення, яке повинні мати всі діти? І яку вартість будуть мати записи й асекурації, які ми лишимо в спадщині нашим дітям у завтрішній Америці того роду?

„Не забуваймо, що сталося в інших краях, де міліони були голодні й без надії. Ми не можемо ризикувати таких річей тут... Демократія не знаходить ніякого відгуку в розчарованій збунтованій молоді — в безробітних і голодних людях. Як ми далі відмовляємо американцям поживи для насилення, одіння для зодягнення, мешкання для захороронення, то насаджуємо в цих людей бунт, що так скоро не забудеться. Людина може зносити всякі невдачі лише до певного ступня. Стережімся, щоб не перейти поза ці межі... Америка мусить дати роботу тим, що можуть працювати, та вдержувати тих, що не можуть працювати".

Українська еміграція в давнину

Нераз у житті народів приходить така хвилина, що по програній війні мусіла провідна частина народу кидати рідну землю та йти скитатися в чужину. І часто така еміграція, хоч була поза межами рідної землі, мала чималий вплив на життя свого народу в краю. Історія записала нам неодин такий приклад, де еміграція помагала до визволу рідного народу. Знаємо, що напр. ірляндські еміґранти організували навіть повстання проти Англії. Знову чеська еміграція, ставнувши в світовій війні по боці антанти, здобула чехословацьку републику. Чехи дістали її просто в дарунку від антанти, майже без одного вистрілу, без жертв. Та як би воно не було, чехословацьку републику здобула політична еміграція з професором Масариком на чолі.

І наш український нарід мав хвилини, коли якась частина провідної верстви мусіла йти на еміграцію. Очевидно, що як кожна еміграція, так і вона старалася, щоб якнайскоріше могла вернутися в рідну землю і задля того поборювала поза межами тих, що змусили її йти на еміграцію.

Українська історія записала нам чимало таких еміграцій. Одні з них тревали коротше, інші довше.

Найстаршою еміграцією, записаною в нашому найстаршому лїтописі, це втеча князя **Володимира Святославича,** коли то він утік перед братом, київським князем Ярополком, „у варяги". Він, очевидно, тікав не сам, тільки зо своїми прихильниками. Ця еміграція тревала недовно. Коли Володимир провідав, що кияни невдоволені з Ярополка, бо він сприяє християнам, рушив з найнятими варягами на Київ.

Другою еміграцією треба вважати втечу князя **Святослава Володимировича** перед Святославом Окаянним. Святополк, що вбив уже своїх 2-х братів, Бориса і Гліба, щоб самому безпечно сидіти на київському престолі, постановив убити і Святослава. Святослав заздалегідь довідався про те і пустився втікати на Угорщину. Святополкові люди здогонили Святослава в Карпатах, недалеко Сколього і тут убили його над рікою Опором. До нині показує нарід це місце, яке зове „долиною Святослава". Святославові прихильники, що з ним утікали, напевно таки передісталися на Угорщину і сиділи там аж до Святополкового упадку.

Довшою еміграцією була блуканина князя **Олега**, що то його автор „Слова про Ігорів полк" назвав Гориславичем. Він зо своїми людьми чи не більшу частину життя провів на еміграції.

Часті княжі міжусобиці були причиною, що багато князів втративши свій уділ, шукали нових земель. Найчастіще такі князі-прогнанці шукали собі княжения на Тьмуторокані під Кавказом і на Берладі в теперішній Волощині та Басарабії. Часті князювання там наших князів, що приходили тут із численною еміграцією, причинилися до кольонізації тих земель українським елементом.

В часах володіння князя Ростиславичів Володимирка і Ярослава Осмомисла багато **бояр**, що ворохоблися проти князів, мусіли потім утікати. Тікали найчастіше за Карпати на Угорщину. Ще численніше була ця еміграція з Галичини на Угорщину за князя Данила. За князя Романа повтікало туди багато бояр, що бунтувалися проти його твердої руки. В дитячих роках князь **Данило** мусів нераз із матірю кидати рідну землю та шукати пристановища на чужині, в Угорщині чи в Польщі. Пізніше, коли князь Данило доріс і хопив сильно владу в свої руки, всі бояри, що бунтувалися проти нього, мусіли покидати рідну землю.

Коли **Казимир Великий** зайняв Галичину, всіми силами старався, щоб якнайбільше ослабити все, що стояло проти Польщі, а впустити туди якнайбільше своїх людей. Відбирав маєтки і уряди в бояр, роздавав землі полякам і ріжним зайдам, що приставали до поляків. Бояри втікали головно на Литву, до Любарта, на примір Рогатинські, власники Рогатина.

Куди більше знаємо про політичну еміграцію в другій добі козацької державности. Найчисленніша була ця еміграція по **битві під Полтавою** в 1709 році. Шведський король Карло і гетьман Мазепа з невеликими відділами вояків і козаків встигли втекти за Дніпро. З Мазепою пішов генеральний писар Орлик Пилип, племінник Мазепи Андрій Войнаровський, прилуцький полковник Дмитро Горленко, військовий обозний Іван Ломиковський, ґенеральний осаул Гр. Герцик і інші. Через степ утекли вони з королем до Тягині (Бендер) і тут отаборилися з ним на кілька літ. Мазепа зломаний, перетомлений всякими трівогами, непевний свого життя (бо цар Петро неустанно силкувався дістати його в свої руки і турецькому везирові обіцяв триста тисяч талярів, як би його видав) він розхорувався і вмер 22. серпня 1709 р. Поховали Мазепу в монастирі в Галаці над Дунаю. (Галац оснував український князь Ярослав Осмомисл і спершу це місто звалося Новий Галич).

Ще заки москалі побили шведів і козаків під Полтавою, московські війська пішли на Січ і здобули її завдяки бувшому січовикові Галаганові, що покинув Мазепу і вислугувався цареві. Запорожці піддалися, бо повірили обіцянці Галагана і московських офіцирів, та слова їм не додержано, немилосердно карали за повстання: „Голови лупили, шию до плахи (колоди) рубали, вішали й інші тиранські смерти завдавали, мертвих з гробів багато, не тільки товариства (козаків), але і ченців відкопували, голови їм відтинали, шкуру лупили, вішали". Запорожці після того, які врятувалися, перенесли свій Кіш на татарську територію, до Олешок, недалеко устя Дніпра. І там **Січ пробула девятнацять літ.**

В 1711 році цар Петро вирушив проти турків. Загнався аж над ріку Прут. Тут царя обступило турецьке військо. Гетьман **Пилип Орлик** сподівався, що тепер зможе подиктувати цареві умову, на основі якої цар мусів би сповнити домагання українців. Та москалі підкупили турецького везира і він випустив царя з армією на дуже легких умовах. Як уже Орлик не старався підмовити турків проти царя, москалі всеж знову зуміли підкупити везиря. В 1713 році Москва зовсім погодилася з Туреччиною; шведський король мусів покинути Туреччину і їхати до свого краю. Із шведським королем виїхав і Орлик із кількома товаришами.

Після **зруйнування Січи** (1775 р.) Переважна частина запорожців не хотіла жити під московським ярмом і (як і після першого зруйнування Січи 1709 р.) воліла піти під турка жити. Запорожець Микита Корж оповідав, як тоді січовики умудрилися „москаля у шори вбрать". Тому, що Запорожжя, всі дороги і границі були заставлені німецьким військом, запорожці стали відпрошуватися від московського ґенерала Текеля на заробітки на риболовлю на Тилигул. Діставали пашпорти на 50 душ, а набирали з собою по кількасот і виходили за границю. Так то незадовго більше як половина їх вийшла в **Туреччину**, так, що літом 1776 р. тих запорожців еміґрантів на Тилигулі та під Хаджибеєм зібралося до 7,000 і тут під **Очаковом** стали поселюватися. Російський уряд намовляв тих запорожців, щоб верталися, а від турецького уряду вимагав, щоб видав запорожців. Та запорожці не хотіли вертатись, а турки не думали їх видавати Росії. Щоб Росія не чіпалася запорожців, султан дав їм землі на Дунайських гирлах. Запорожці не дуже охотилися йти туди і ще кілька літ жили над обома лиманами. В 1778 р. їх формально прийняли „під турецьку владу, дозволили основати Січ, мешкати і промишляти свобідно, а за те служити султанові пішо і кінно. Російський уряд вперто домагався, щоб їх не тримали коло російської границі, то султан приказав силоміць переводити запорожців за Дунай. Це не сподобалося запорожцям і деякі стали вертатися в Україну, де з них творили „чорноморське військо". Інші запорожці звернулися до німецького цісаря Йосифа, щоб їх прийняв до себе. Їх прийняли і вони поселилися в **Банаті,** над долішньою Тисою. Вісім тисяч запорожців поселилося там у 1785 р. Вони згодилися піддатися всяким німецьким приказам під умовою, що їм оставлять однострої і зброю. Та щоб їх не силували женитися (бо Січ, як відомо, це був лицарський чин). Деякі з тих запорожців, що перейшли до Банату, перейшли потім до Туреччини, де поселилися в Сейменах, опісля їм дозволили основати Кіш на Дунайському гирлі, коло міста Дунавця. Передтим тут сиділи московські виселенці козаки-некрасовці, та запорожці їх звідти прогнали. Задунайська Січ протревала до 1828 р. Жилося під турком добре, тільки гризла совість, що треба було помагати бісурменові воювати проти своїх. І в пісні народній з тих часів співається:

Ой, наробили та славнії запорожці та великого жалю:
Що не знали, кому поклониться, та котрому царю.
Ой, поклонилися турецькому, під ним добре жити.
А за все добре, за одно недобре, що брат на брата бити.

Росії не під руку було, що за границею все ще є незалежна Січ, тому за посередництвом ріжних свояків підмовляла задунайських запорожців вертатися під російську владу. Це не вдавалося. Аж 1828 р., як почалась нова турецько-російська війна, тодішній задунайський кошовий Осип Гладкий задумав перевести запорожців в Україну. Він пустив поголоску, що турки хочуть переселити запорожців якнайдальше від російської границі — в Єгипет. Намовляв тому вертатися в Україну. Та що не всі запорожці дались намовити, Гладкий взявся на штуки. Вийшов із запорожцями нібито в похід воювати москалів. Щойно на границі Гладкий зявився перед царем і заявив, що піддається. Не було вже тепер вороття запорожцям. Із своїм полком потім Гладкий брав участь у війні, а по війні його військо поселилося над Азовським морем, між Бердянськом і Маріюполем. Тут це невеличке „азівське військо" жило аж до 1860 років, коли їх переселили на Кубань.

Після зруйнування Січи Росія взялася нищити і Гетьманщину. Царським указом в осени 1780 р. обявлено, що і в Гетьманщині буде заведена така сама ґубернська управа, як і в Росії. Після утрати решток автономічних прав України в російській державі українська справа зникла майже безслідно з комбінацій европейської політики, не чути було і про працю українців-еміґрантів для рятування України.

Недавно із тайних документів пруського державного архіву стало відомо, що в 1791 р., коли між Росією і Прусією попсувалися відносини і заносилося на війну, до пруського міністра Герцберґа приїхав був українець **Капніст,** знатного українського роду, син дуже заслуженого миргородського полковника. Він оповів мін. Герцберґові, що його прислали земляки, бо вже прийшли до крайньої розпуки від тиранії російського уряду і князя Патьомкіна. Козацьке військо, казав Капніст, дуже розжалене тим, що йому відібрали старі права і вольности; воно стращенно хоче вернути собі старі порядки і вольності. З поручення земляків Капніст питає міністра, чи можуть вони сподіватися помочі Прусії, коли повстануть проти Росії, щоб скинути з себе російське ярмо. Міністер Герцберґ дав на це викрутну відповідь, не сподіваючися, що й у Прусії дійшло справді до війни з Росією. Тому Капніст відїхав назад і сказав, що колиб пруський уряд хотів, то може довести до взаємин із Україною за посередництвом його брата, що тоді подорожував по Европі.

Та до війни Росії з Прусією не дійшло, а навпаки до року, себто в 1792 році, прийшло до російсько - німецького порозуміння і до другого розбору Польщі.

Ґвідо Ромольоті.

САМОГУБНИК

Ніч. Ріка. Вода. На мості пересунулася тінь, зупинилася. На хвилинку нерішуча, потім за одним скоком знайшлася на поруччі. Друга тінь виринула з пітьми, схопила першу та сильно задержала її.

— Пане!

— Пустіть мене!

— Що значить цей ваш глупий вчинок?

— Це кінець, оставте мене в спокою!

— Ні, чекайте!

— Я хочу вмерти. Не перепиняйте мені.

— То гарно. А що потім? Що будете потім робити?

— Смішне питання. Що буду робити? Нічого. Буду трупом.

— То невеселе ремесло.

— Воно мені принесе спокій.

— То так лише здається... Вспокійтеся! Сядьте спокійно на поруччі... Так...

— Чого мене здержуєте? Тепер був би вже всьому кінець.

— Навпаки, щойно тепер усе почалося би. Навіть десять хвилин не малиб ви по смерти.

— Що ви кажете?

— Насамперед вас вилови би, виставили би людям на прилюдне видовище та в вашому грізному стані відфотографували би вас. Потім вас краяли би, щоби дізнатися на що ви померли.

— Таж мою смерть моглиб напевно ствердити: що я втопився.

— Що ви собі думаєте? Ви моглиб умерти на серце, заки впалиб у воду.

— Таж то булоб всеодно.

— О, ні, потім моглиб досліджувати, чи не було й грудної недуги.

— Хай воно собі булоб як схотілоб, а я був би потім у вічності.

— Ви не подумали над тим, що є часописи.

— Часописи, у вічності?

— Ні, тут. У нас. Цілі стовпці з усіми подробицями з вашого життя будуть у часописах а між рядками дочитаємося, що ваші батьки померли наслідком божевілля. Вже ваша бабуся була здеґенерована, а ваш дідусь...

— Говоріть собі що хочете, що мені до того, як я буду втішатися вічним сном?

— А потім вирине справоздавець і буде твердити, що вас хтось вкинув у ріку.

— Добре, хай собі скаже, коли це йому справляє приємність.

— Побіжать на цвинтар, викопають вас, витягнуть із труни та будуть фотоґрафувати. Ваші бідні останки вложать до спірту, принесуть їх до суду, щоби ними переконати вбивника й будете мати щастя, коли посудина з вашими останками на судовій розправі не полетить на голову котрогось із державних заступників.

— Чого так мене мучите? Раз у мому житті я на щось рішився, а ви мені бороните виконати це.

— Не вагайтеся, лише ще раз добре роздумайте. Підождіть, аж настане день. Сонце розжене непривітні тіни, які нічю мучать нас.

— Тепер не з тінями справа, ви не знаєте, що я мав жінку.

— Ах, я це розумію, нещасний чоловіче. Вона померла, а ви хочете піти за нею.

— На жаль, живе, тому, що втікла.

— А ви хочете скакати в воду, щоб її привести назад?

— Ах, що привести назад, мій найліпший приятель забрав її.

— Таке то буває в світі. Хто здобуде приятеля, втратить жінку.

— Деж мені щось подібного булоб прийшло до голови?

— Любий пане, хто має жінку, мусить бути дуже обережний.

— Після пятнацять літ подружого життя.

— І того було вам замало?

— З хлопцем.

— Маєте сина? Коли так, то вашим обовязком є жити для нього.

— Він лайдачина. Не хоче ходити до школи, продає панчохи та краватки, що їх мені покрав.

— Щасливий батько! А той інтеліґентний, що має такий талант до торговлі, може вже пробиватися крізь життя.

— Я мріяв про щось ліпшого для нього.

— Та ви може хотілиб, щоб він усе життя був засуджений сидіти в офісі за столом, у поганому повітрі між запорошеними паперами? Замісць вільного неба стеля з павутинням над головою а під носом ґазета?

— Це ні, ні... одначе я думав собі, колиб так він студіював...

— Милий Боже! То ви обдарилиб світ лише якимсь убогим учителем, для якого решта платні, після заплачення ріжних довгів, є його маєтком.

— Я не мав на думці учителя, одначе...

— Вченого? Вірте мені, далеко пожиточніше є винайти пасту до обуви, ніж відкрити світ. Оставте вашого сина в спокою, хай сам іде за покликанням.

— Є щось переконливого в ваших словах... ах, Боже, колиб я лише не мав стільки довгів.

— Не робіть собі з них нічого.

— Коби то не було людей, які вічно мені пригадують ті довги.

— То робіть нові довги, щоб ви могли заплатити старі, й іще новіші, щоби ви могли вирівняти ті нові тай так далі...

— Та так, то моглаб бути система... одначе чи взагалі оплатиться жити на цьому нещасному світі?

— На нинішньому може ні. Та може від завтра. Живемо нині, надіючися на завтра.

— Не знаю, чи ваша правда, одначе ви відібрали мені силу покінчити самогубством.

— А нарешті! Нарешті ви рішилися остати в живих?

— Так, уже не хочу вмирати. Дякую вам за це пане.

— Ах, прошу...

— Як я вам відвдячуся?

— Коли заплатите мені ваш довг, дасьте мені ваші гроші, бо ще перед хвилиною ви були рішилися скочити в воду.

— Мої гроші?

— Коли вам це здається замало, то можете ще додати годинник.

— Також годинник?

— Правду кажете, годинник без ланцюшка не був би цілістю. Тому прошу дати теж ланцюшок, а для заокруглення додайте також ваш перстень, що його маєте на пальці.

— Хочете мого годинника, мій ланцюшок, мої гроші?

— Любий пане! Вже пять годин жду тут на когонебудь, на кого я міг би крикнути: „Гроші, а ні, то вас кину в ріку. Та з вами, тому що ви вже самі були рішилися піти на той світ, я постановив поступити інакше.

— То ви, то ви... злодій.

— Я промисловець. Тому, що не можу позволити собі на отворення крамниці або підприємства, жду на когоне-

З ДНЯ

УЧАСТЬ ЖІНОК У ПОЛІТИЦІ.

Жінка президента, пані Рузвелт, 15. червня ц. р. в Ню Йорку виголосила промову перед зібранням демократичних жінок і в тій промові закликала їх, щоб вони брали активну участь у політиці та вступали до політичних партій. Вона говорила, що нераз жінки не хочуть вступати до політичних партій, а зо здивуванням питають: „Що я маю там робити? Яка користь із того?" На такі заввагп пані Рузвелт відповіла:

„Вони забувають одну правду, що до даної партійної організації треба вступити на те, щоб осягнути ті речі, яких ми прагнемо. Потрібним є, щоб ви самі добре розуміли ті речі, яких ви прагнете; а також, щоби було загально відомим те, чого ви прагнете; щоби партія зробила це в стейті, нації, чи цілім світі. Дані речі можна виконати тільки через організацію".

ЗРІСТ ЖІНОЧИХ ВПЛИВІВ.

Далі пані Рузвелт говорила, що за останні роки впливи жінок у політиці дуже зросли. В нюйорському стейті в ріжних політичних комітетах жінки мають половину своїх представниць. Впливи жінок у політиці будуть далі зростати, говорила вона.

Це відрадне явище. Жінки, що творять половину людського роду, повинні брати участь у політиці і спільно з чоловіками розвязувати всі важні суспільні проблеми.

Жінка має сильніше чуття від чоловіка. Але у хвилинах, коли розум чоловіка заплутається в тисячі сумнівів, то тоді чуття, інтуіція може найкраще вивести його на чисті води.

Нинішній вік це саме вік страшних духових розколів і сумнівів. Кожний плян, кожна програма, кожний напрямок і ідея мають десятки розумових аргументів „за" і „проти". Чи в таких хвилинах не варт нераз покористуватися жіночою інтуіцією?

ТАК НАШІ ЛЮДИ НА СЕЛІ ПОСТУПАЛИ.

Наші селяни нераз у той спосіб поступають. Хоч чоловіки вважають себе безсумнівними, рішальними авторитетами в хаті, то проте, коли нераз насяде на них сумнів, коли вони думають, роздумують днями і ночами, вкінці таки жінки запитають: „А як ти думаєш, жінко?" І жінка відразу відповість. Не тому, що вона розумово стоїть вище від чоловіка; не тому, що вона більше знає про дану справу, але тому, що так підповість її її чуття. Нераз вона далеко менше знає про дану справу ніж її чоловік, а проте дасть розумну пораду. Бо тому, що чоловік далеко більше знає, далеко передбачає, бачить добрі і лихі сторони даної справи — він нераз заплутується у висновках.

ЧИ ЖІНОЧИЙ РІД ВАРТНІШИЙ ВІД ЧОЛОВІЧОГО?

Назагал у нас принято погляд, що чоловічий рід сильніший, і то не лише фізично, але й духово. Але той погляд не є принятий усіми. Є люди, і то серед глибоко вчених, які думають навпаки, що жіночий рід сильніший, фізично і духово. Бо коли брати хвилеву, вибухову силу мязів, то чоловік сильніший. Але коли брати під увагу фізичну видержливість і відпорність на ріжні хвороби, то жінки витревааліші від чоловіків, говорять вони. Пересічний вік жінок довший від чоловіків, а відсоток вдів більший ніж відсоток вдівців.

У своїм часі жіночі еманципантки, що домагались рівних прав для жінок, навіть закликали жінок, щоб вони не приймали від чоловіків у трамваях і залізницях місць, а радше чоловікам їх відступали. Бо чоловіки це слабший пол, говорили вони.

ДУХОВА ВИЩІСТЬ.

Щодо жіночої духової вищости, то поклонники жінок твердять, що жінка сильніша чуттєво; а це чуття є головною складовою частиною духа. Честь, шляхотність, характер, а навіть воля — це ріжні прояви чуття. Від них залежить вартість розуму, а не навпаки.

Англійський соціольог Бенджемин Кидд у своїй книжці „Ди Сайенс оф Павер" не лише, що вивищує жінок понад чоловіків, але передбачає, що в недалекому часі наша цивілізація, що є твором чоловіків, провалиться, а на її руїнах повстане краща і шляхотніша, створена жінками.

Чи воно до того прийде, Бог його знає. Та варт памятати, що за обчисленнями, 70% американського загального майна знаходиться вже з руках жінок. А прийшли вони до посідання того майна в той спосіб, що чоловіки старались у першу чергу забезпечити життя їм, жінкам, як слабшим істотам і записували на них майно.

Що буде, як жінки захочуть не лиш бути власницями цього майна, але й ним завідувати?

ІВАН МІГАЛЬЧИК (J. P. MIAL)

американський українець з Йонкерс, Н. Й., син Ол. і Марії Мігальчик, покінчив з почестями військову Академію в Вест Пойнт і дня 12. червня б. р. зістав



четарем (секенд лютенент) Американської Армії. Тепер служитиме при артилерії в Гаваях. І. Мігальчик покінчив свого часу гай скул з з найвищими відзначеннями. Був одним з 8 хлопців, що одержали скавтову медалю Вірла. Старався дістатись до Вест Пойнт, але не мав за собою таких впливів, що потрібні, щоб дістатись до цеї високої інституції. Тому вступив до армії як звичайний вояк і тут вибився до цеї міри, що при іспиті 600 жовнірів, вибраних з цілих Злучених Держав на призначення до Вест Пойнт, був другим і як такий зістав призначений до цеї військової академії. В ній перебув чотири роки. Його мати походить з міста Рогатина, а батько з ліського повіту. І Мігальчик бував нераз серед української молоді й цікавився українським життям.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗВЕРТАЙМО УВАГУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Хочемо допомогти Україні, користаючи з тих можливостей, що їх маємо в Америці. Одну частину цієї допомоги дала стара іміграція. Дальша допомога залежатиме від того, яке лишимо собі молоде покоління. Виходимо тепер з того заложення, що не може бути добрим громадянином Америки той, що забув за свій рідний край і за свою рідну мову. І не може бути доброю нашою дитиною та дитина, що не відчуває того, що було чи є найбільшими цінностями її родичів. Добра українська дитина повинна знати і українську мову, бо знання цієї мови зближує усіх тих, що є з української крови. Це знання допомагає краще розуміти і відчувати українську справу. Але багато наших дітей не знають української мови таки з вини родичів і нашої школи. От недавно мав я такий припадок у нашій школі. Мала дівчина читає українську книжку і знаходить такі слова як „миска" і „ложка". Питаю її, чи знає, що то є миска і ложка. Задумалась і не знала, що ті слова означають. Таке було і з іншими дітьми. Хтож тут винен? Певно самі родичі говорять по домах уже такою ломаною українською мовою, що вже не вживають таких слів як „миска" і „ложка". Тут таки вина головно матери, бо якби вона таки говорила з дитиною по українськи і доброю українською мовою, то така дитина знала би більше і не булоб таких випадків як той, що мені трапився.

Ф. Д., Спркейн, Ваш.

МИ САМІ ВИННІ.

Я також був на Українськім Дні на Світовій Виставі. Приїхав з цілою родиною. І завчасу, бо хотів усе бачити. Перед нами була американська програма. Я заняв місце, як і багато інших наших людей, щоб прислухатись до американської програми, а також, щоб уже мати заняте місце на українську програму. Сидів десь так по середині. Підчас американської програми все було в порядку. Всі ми добре бачили. І все чули. Та як скінчилась американська програма, наші люди кинулися з кріслами зараз наперед. Кожний хотів бути ближче сцени. І тут є вина в нас самих, що зчинився непорядок. Багато людей зачали ставати на крісла, заслоняли вид іншим і не злізали, хоч інші кричали, щоб сідали. Поки ще був опів, то можна було щось чути і бачити, але як прийшли танці, то вже маса наших людей поставала на крісла. Тоді вже я нічого не бачив і треба було забиратись. Очевидно, що в такій ситуації не обійшлось без неприємних слів, бо кожний був подратований. Та найбільше лихо в тому, що ті американці, що були на нашій програмі, а їх лишилось поважне число, не могли багато бачити. Правда, що була велика маса людей. Але це не виправдує нас у тому, щоби ми так поступати нерозумно. Ми повинні завжди памятати, що на нас глядить світ і відповідно до нас судять Україну і український нарід. Тому треба всюди поводитись культурно, навіть у такій масі народу як та, що була на Українськім Дні. Якби ми самі не були зробили заколоту через свою нерозвагу, то булиб усі могли добре бачити цілу програму і вислухати співу. А як того не було, то тому винні ми самі. І це треба собі запамятати, щоб другим разом таке не повторялось.

В. Мартинець,
Мориставн, Н. Дж.

РАДИ КОНСЕРВАТИВНОГО „ЧАСУ" ДЛЯ „ЗВЙОНЗКУ ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВЕЙ"

У статті п. з „Регабілітація шляхотської традиції" варшавський консервативний „Час" (ч. 110 з 22-го квітня ц. р.) пише, що „Звйонзек Шляхти Загродовей" поклав собі два завдання: 1) припинити процес українізації людности польського походження і 2) ревіндикація душ для польщини. Про ці завдання „Час" пише в другій статті п. з. „За правильне промощування шляхів для польщини у східній Галичині" (ч. 113 з 25-го квітня ц. р.) ось що:

„Це без сумніву правильні завдання, завдання, щодо яких можна і треба висловити побажання, щоб вони вдалися якнайкраще. Але саме тому це не байдужна річ, як „Звйонзек Шляхти Загродовей" ці завдання думає виконати. Коли йде про перше з них, то воно подекуди легке. При відповідній організації суспільного життя, шкільництва, науково-культурних імпрез, світлиць і т. д. втримувати й закріплювати свідомість та почуття приналежности до польського народу не особливо важке. Затe багато труднішим завданням є ота згадана вгорі ревіндикація душ для польщини, тобто будити ту польщину, що нераз від поколінь приспана".

Автор статті п. Е. М. пише про пресову конференцію, яку в Перемишлі зорганізував „Звйонзек Шляхти Загродовей" та про ті числа, якими на тій конференції ілюстрували розвиток „Звйонзку" та його успіхи між людьми і в ділянці згаданої ревіндикації душ. Автор має деякі сумніви щодо справжньої вартости тих успіхів.

„Повторюємо з притиском — пише він — що ми далекі від того, щоб квестіонувати величину успіху, праці „Звйонзку Шляхти Загродової", але з однаковим притиском стверджуємо, що кількісні успіхи мусять іти вкупі з якісними. Тож нехай провідники „Звйонзку" пильно дбають, щоб ті, які до нього вступають, робили це з глибокого внутрішнього переконання, тому, що справді почуваються поляками, що розуміють та відчувають шляхотську традицію своєї родини. Але якби до „Звйонзку Шляхти Загродовей" мали приступати люди не внаслідок того, що в них пробудилася польщина, але зо страху або інтересу, тоді успіх діяльности тієї організації на полі скріплювання польського елементу у східній Галичині був би дуже проблематичний. Більше навіть. Був би під деяким оглядом шкідливий. Бо міг би створити фальшиву картину дійсности, фіктивну картину, яка могла би з черги спричинити відемні наслідки в ділянці державної меншинної політики у східній Галичині".

Автор висловлює надію, що „Звйонзек Шляхти Загродовей" зрозуміє як слід це своє завдання, що поведе акцію „ревіндикації душ", яка розрахована на довгі роки, так, щоб осягнути тривкі успіхи. Автор бере вкінці під увагу твердження „Звйонзку", що він у відношенні до непольської людности не має денаціоналізаційних тенденцій і приходить до висновку, що при всій тій праці й акції „Звйонзку Шляхти Загродовей" можна знайти спільну мову з українцями.

Переможці.

Один добродій з провінції прийшов із жінкою уперше до музею. Оглядаючи старовинні різьби, зупинився перед статуєю глядіятора, що мав надбитий ніс, руку, та не мав одної ноги. Під статуєю був напис: „Переможець".

— Подивися, — сказав до своєї жінки — як виглядали колись переможці. А які покалічені мусіли бути переможені.

Спосіб.

— Чому ти все сидиш при фортепіяні? Таж ти не вмієш грати.

— Але коли сиджу, ніхто інший не може. грати...

Ой, недобре!

— Чи ви вже прочитали книжку п. з. „Як бути енергійним"?

— Так, але, на жаль, читає її ще тепер моя жінка.

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ОТИНЕВИЧ, ПОВ. БІБРКА.

На днях я одержав з краю, з рідного села, від заряду місцевої читальні „Просвіта" листа з проханням помогти їм побудувати читальню „Просвіти". Подібний лист одержала пані Марія Климкович, замужня Палій, і пані Софія Лищак. Ми всі разом зійшлись і радились, яким способом найкраще помогти їм побудувати власний дім.

Колись, коли хто пригадує, в тому селі були аж дві читальні. Одна „Просвіти", біля якої гуртувалось ціле село й організація „Січ", що її заснував був тодішній студент Данило Мода; а друга читальня ім. Качковського, біля якої гуртувалось кілька кацапів.

По війні відновлено читальню „Просвіти", котру приміщено в старій школі, коло церкви. Також засновано при читальні український дуту оркестру, на котру ми, американські земляки, зібрали сто долярів на інструменти. Як подавали старокраєві часописи, та орхестра робила великі поступи і виступала в цілім повіті.

Тепер вони задумали добре діло, побудувати свій власний дім і в ньому згуртувати все громадське життя. Ми звідси повинні їм у тому ділі за всяку ціну помогти. Нас три, що одержали листи з краю, нарадившись, рішили вибрати комітет і зайнятися збірками. Тепер звертаємось до всіх односельчан присилати свої жертви на адресу тимчасового комітету, до якого належать усі три вище згадані особи. Жертви слати на адресу підписаного,

Григорій Бардак,
159 Grand St., Brooklyn, N. Y.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".



„КОРОЛЕВА ПОБЕРЕЖЖЯ".

З 222 конкурентoк за титул королеви побережжя в Каліфорнії вибрано 17-літню Норму Елис з Ірвіна, Каліфорнія.

будь на цьому мості.

— Перестаньте з вашим базіканням і дякуйте Богу, що вас не віддам поліції.

— То ви так поступаєте з вашим другим батьком, що ось щойно дарував вам життя?

— Оставте мене в спокою! Не дам вам ні цента.

— Так? То ви злодій!

— Гм!

— Я вам піддав думи, які охоронили вас перед самогубством.

— Гарні думки.

— Прошу вас, віддайте мені їх!

— Візьміть собі всі назад Що мені на них залежить... Прощавайте!

— Чекайте, пане! Прощавайте, одначе навіки.

— Як собі хочете. Бувайте здорові. А коли можливо, змініть ваше заняття.

— Куди ви хочете йти? Додому? Туди вже не можете. тому, що ви вже постановили були покінчити з життям.

— Тепер уже про таке не думаю.

— Мусите про це подумати, тому, що ви мені віддали всі думки, всі мої докази, якими я старався рятувати ваше життя. тому теж прийшла на вас черга виконати свою постанову. Скочте в ріку та не тратьте над тим уже більше слів.

— Чи ви з глуздів зсунулися?

— Коли добровільно не зробите того, я присилую вас до того.

— Драбуго!

Кинулися на себе, стали борикатися розпучливо, на хвилиночку пристанули... Один із них заточився, потім противник підняв його високо понад поруччя та вкинув у воду...

Роздався плюскіт. Темна постава перехилилася через поруччя... наслухувала... Потихо плила ріка.

— Цьому поміж я на той світ... Дивні часи. Чоловік навіть не може відібрати собі життя, та не може заборонити, щоби скорше хтось його зі світа не зігнали.

Тінь поповзла нічною пітьмою, яка проковтнула його.

U. N. A. BASEBALL LEAGUE

Box Scores

(See Ukrainian Weekly for write-up of games.)

BERWICK

	ab	r	h	po	a	e
N. Koston, lf, p	2	0	0	1	1	0
M. Kalanick, 3b	3	1	1	0	0	0
A. Kostow, ss	2	2	0	1	0	2
T. Cuksen, lb	3	0	1	10	1	1
M. Kukorlo, rf, lf	2	0	0	2	0	1
J. Gelety, 2b	3	0	0	0	2	1
G. Malek, cf	3	1	1	2	0	0
J. Wozniak, c	2	1	0	1	2	0
J. Dubil, p, rf	2	0	0	1	3	0
Veninchin, 2b	1	0	0	0	1	1
J. Kalanick, lf	1	0	0	0	0	0
Totals	24	5	3	18	10	6

WILKES-BARRE

	ab	r	h	po	a	e
J. Hawryshko, lb	4	1	0	5	0	1
J. Katulka, ss	3	2	2	3	1	2
H. Hrenenko, lf	3	2	1	0	0	0
P. Elko, rb	3	1	1	0	0	0
W. Proch, cf	4	1	2	1	0	0
M. Swokla, rf	4	2	1	1	0	0
A. Kozemka, c	4	1	2	9	0	0
M. Narbecki, 2b	2	1	0	1	4	1
M. Sluzar, p	3	1	1	0	1	0
C. Zwarycz, lf	0	0	0	0	0	0
M. Leciston, cf	0	0	0	1	0	0
Totals	30	12	10	21	6	4

Berwick: 221 000 0— 5
Wilkes-Barre: 103 800 x—12

Runs batted in—Kostow, Elko, Proch 3, Kozemka, Sluzar. Two-base hits—Katulka 2, Hrenenko. Home run—Kozemka. Stolen bases—Kalanick, Elko, Proch 2, Kozemka. Sacrifices—Kukorlo, Katulka. Double play—Narbecki, Katulka and Hawryshko. Left on bases—Berwick 2, Wilkes-Barre 6. Bases on balls—off Dubil 2. Koston 3, Sluzar 2. Struck out—By Sluzar 9. Hits—Off Dubil 4 in 2 2-3 innings, Koston 6 in 3 1-3 innings. Passed ball—Kozemka. Wild pitch—Sluzar. Losing pitcher—Koston. Umpires—Mydon Shpur and John Volpicelli. Time of game—1:40.

BERWICK

	ab	r	h	po	a	e
J. Kalanick, 2b	5	3	0	0	2	0
N. Rudy, rf	7	2	3	0	0	0
A. Kostow, p	6	2	4	1	2	0
T. Puksen, lb	7	3	5	7	0	0
C. Malek, cf	5	2	1	0	0	0
N. Kostow, ss	5	3	1	0	0	0
J. Wozniak, c	4	2	2	16	0	0
M. Kukorlo, lf	2	3	1	1	0	1
F. Ivanine, 3b	7	3	2	2	2	1
Totals	48	23	19	27	6	2

ST. CLAIR BR. 9

	ab	r	h	po	a	e
W. Salack, c, lb	3	0	0	6	0	0
F. Lessick, p, c	4	1	2	8	1	1
J. Bednar, 2b	3	1	0	2	1	1
Naradko, p, 3b	4	2	1	3	1	0
J. Salak, p, ss	4	1	3	2	0	3
M. Lessick, p, ss	3	0	0	2	0	2
Kosmari, lf	3	0	0	1	0	1
Yaroshak, rf	1	0	0	1	0	0
N. Bednar, cf	2	1	0	2	0	0
Lessick	1	0	0	0	0	1
Totals	28	6	6	27	3	9

Berwick: 062 038 220—2[illegible]
St. Clair: 000 401 100— 6

ST. CLAIR BR. 31

	ab	r	h	po	a	e
Wylatta, rf	4	1	1	1	0	0
Hercha, lb	4	1	3	9	0	0
Juba, cf	4	0	0	2	0	0
Kormash, c	5	0	0	9	0	0
Kozla, p	4	0	0	0	2	1
Powanda, 3b	4	0	1	1	1	2
Pobrezny, lf	4	0	0	1	1	1
Kuzio, ss	2	0	0	0	1	0
S. Kozla, 2b	2	0	0	1	2	2
Marcowicz, 2b	1	0	0	0	1	0
Totals	34	2	5	24	8	6

WILKES-BARRE

	ab	r	h	po	a	e
Katulka, ss	4	1	0	3	3	1
Sluzar, lb	3	2	2	7	0	0
Proch, cf	4	4	3	1	0	0
Elko, 3b	5	3	2	3	2	2
Zwarycz, lf	5	1	3	1	0	0
Narbecki, 2b	5	0	1	0	1	0
Tranzulak, rf	3	0	0	0	0	0
Kozemka, c	4	0	1	11	0	0
Lucas, p	4	0	0	1	1	0
Totals	37	11	12	27	7	3

St. Clair: 200 000 000— 2
Wilkes-Barre: 402 030 02x—11

Runs batted in—Hercha 2, Sluzar, Zwarycz 2, Proch 3, Elko 2, Kozemka. Two-base hits—Wylatta, Proch, Elko, Kozemka. Three-base hits—Proch, Zwarycz. Home run—Hercha. Stolen bases—Proch 2, Elko. Sacrifices—Katulka, Elko, Kozemka, Lucas. Double play—Narbecki, Katulka and Sluzar. Left on bases—St. Clair 4, Wilkes-Barre 7. Bases on balls—Off Kozla 3, Lucas 2.. Struck out—By Kozla 8, Lucas 10. Umpired—Myron Shpur. Time of game—1:35.

UFS

ВОДНІ БЛИЗНИЦІ.

Віргінія й Маріона Гопкинс, близниці з Каліфорнії, відомі пливачки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На поміч Січовикам.

Одна членкця 1-го від. УЗХ ОДВУ, яка не бажає, щоб її назвище було друковане в пресі, зібрала на поміч утікачам та раненим з Карпатської Січи $16.25. На цю листу зложили: І. Бучко $2; по $1: А. Барчевський, М. Макарчук, Л. Ленчук, І. Плашовецький, П. Задорецький, Н. Гладун Д. Крищун, Н. Гула, Одинський, С. Ковбаснюк, П. Федик, М. Стефанишин; по 50 ц.: Гузар-Романишин, С. Шевців, Н. Н., І. Кулинич; М. Шегрин 25 ц.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Для ранених Карпатської Січи.

В неділю, 16-го квітня, о. Д. Д. Лещишин відправив панахиду за полеглих борців Карпатської України та в патріотичній промові візвав вірних зложити помічні датки потребуючим. Зложили по $2: Г. Боснюх, Р. Борис; по $1: К. Лаба, М. Карась, Ю. Самборський, о. Д. Д. Лещишин, Д. Бойко, П. Лещишин, П. Липська, А. Малинчук, О. Косюк, А. Швець, П. Сталенний, П. Гуж, М. Кінаш; по 50 ц.: Р. Вецал, М. Проборівський, Г. Бойко, А. Сарахман, Я. Процишин, П. Шевчук, М. Пурич, К. Королишин. Разом $33.31, які переслано через ЦУ ОДВУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

На академії в честь бл. п. Е. Коновальця, що відбулася 14-го травня 1939 р., зложили пожертви на визвольну боротьбу: С. Угорчак і Я. Удич по $5; по $1: В. Ґельнер, Л. Миронюк, В. Душник, П. Кібало, Е. Кривень, Стефанів, Костецький, І. Дух, Е. і О. Ляхович, Л. Липецький, М. Семусь, М. Михайлевич, Н. Н., І. Волинський, К. Святий, М. Крук, Ю. Сидор, В. Вовк, О. Кухар, Н. Н. (нечитко), Г. Кальба, М. Демидчук, І. Крочак, В. Цигилик, Я. Корнат, Чарнецький, Н. Н., С. Аструб, М. Ривак, К. Богачик, Весоловська, І. Кучмак, С. Задорецька, П. Задорецький, Т. Дутчак, С. Мельник, К. Верків, А. Багриніський, П. Михайлюк, Гулягродська, О. Василишин, І. Гупало, І. Гладій, М. Попів, В. Різник, В. Артимовський, А. Климишин, Р. Сьомкало, Н. Н., М. Люба, А. Березівська, К. Колодій, М. Дичко, М. Крупка, М. Кий, Д. Галичин, О. Березівський, Н. Н. (нечитко), М. і Е. Левицькі, І. Добровольський, Ц. С., А. Галушка, К. Грицишин, С. Череватюк, І. Марусевич; по 50 ц.: В. Грицько, Ю. Драгун, Н. Н.; по 30 ц.: А. П., І. Колтунець; по 25 ц.: Дж. Колтунець, Н. Н., М. Сухоцький, М. С., М. Бріль, М. С.

Підчас панахиди, що була відправлена в українській греко-католицькій церкві св. Юрія того самого дня в Ню Йорку, зібрано $18.05.

ГВІЛИНҐ, В. ВА.

Раненим Січовикам.

Замісць вінка на могилу щирої народньої робітниці, бл. п Марії Хандоги, зложили знайомі і приятелі дар раненим Січовикам: о. Ст. Склепкович $1; по 50 ц.: Г. Саган, С. Грушкевич, М. Дуткевич, В. Реваковський, П. Вітенко, М. Медвідь; по 25 ц.: В. Когут, О. Кабала, пані Е. Лячер, М. Зень, П. Купчак, А. Бліщ, В. Чайковський, П. Смутило. Разом $6, які переслано через Обєднання.

Мих. Дуткевич.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА.

З похорону на народню ціль.

У вівторок, 13. червня, поховано у Філядельфії двох молодих українців, які згинули трагічною смертю. Два сини Михайла Максимова, Володимир, 32 літ, і Йосиф, 30 літ, направляли водопровід у пивниці дому батька при вул. Ровен. В пивниці була вода. Коли один з них узяв в руки електричний дріт, прилагоджуючи світло, повстало коротке спняття і він упав неживий. Брат його, хотячи його ратувати, діткнувся упалого і теж упав трупом побіч нього. Працюючі при малюванні сусіднього дому вчули короткий зойк, поспішили до пивниці і знайшли два трупи. Відвезено їх до лічниці, де лікар ствердив лише смерть. Філядельфійські українці щиро спочувають з родиною Максимових у такій великій трагедії і похорон померлих відбувся при великім здвизі народу.

По похороні зійшлися найближчі приятелі, щоб висказати своє співчуття.

При цій нагоді Степан Слободян промовив до зібраних і для вшанування памяти померлих зібрано між присутніми $15, які призначено на Вищу Українську Школу в Стемфорді, Конн. Зложили по $1: С. Слободян, М. Насевич, М. Сейл, Н. Розел, Кінаш, Кат. Цвяк, Борейко, М. Вишиванюк, І. Баглай; по 50 ц.: Д. Слободян, С. Бабяк, Г. Шагала, Придатко, С. Крайник; дрібними $3.50.

Гроші відіслано до „Обєнання" для дальшої пересилки.

Степан Слободян.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

NOT SUBSIDIZED.

A. Havas Agency dispatch from Warsaw, dated June 11, and published in the Washington Times-Herald June 12 last, brought news about an alleged launching by Germany of "a new and intensive independence movement" on behalf of the Ukrainians. It stated that a meeting took place in Berlin, attending by German officials and representatives of various Ukrainian groups, including the members of the former government of Carpatho-Ukraine, and that the former Ukrainian Hetman, Skoropandsky, "was said to have been advanced the money by the German foreign ministry to finance propaganda in American and Canadian cities..."

We cannot afford to remain silent in regard to the above mentioned dispatch in view of the fact that it throws a suspicion on the activity of the Ukrainians in the United States, including the Ukrainian Bureau in Washington which is supported by Ukrainian organizations and individuals living in this country.

The activity of the about 750,000 Ukrainians in this country, as well as the work of the Ukrainian Bureau in Washington, has no political or any other connection with the so-called Skoropadsky group whatsoever. It is not being supported with money coming from that source, or any foreign source.

The work, which the Ukrainian immigrants in this country and Canada have been carrying on in behalf of their brothers in Europe for the last, at least, thirty years, has been carried on independently, without any foreign instigation. It is not they who receive money for their activity, on the contrary, it is they who always sent and continue to send large sums of money, collected from Ukrainians on this side of the ocean, to Europe to support the Ukrainian national cause.

Skoropadsky is not a leader of the Ukrainian movement for independence and, therefore, the Ukrainians in the United States should not be erroneously linked with his activity.

EUGENE SKOTZKO,
Director for the Ukrainian Bureau in Washington, D. C.

(Washington Times-Herald, June 21, 1939.)

Ріжниця.

— Моя жінка все мусить мати останнє слово...

— Щасливий чоловіче, моя жінка все мусить мати останнього доляра.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(12)

Y-12 — REX MAXON — UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

Протести Ґонфалі не придалися ні на що. Також вона не могла силою оборонятись. Її схоплювачі мали в руках зброю, вона зброї не мала. „Шкода пручатись і протестувати", заговорив Спайк. „Ви краще зробите, коли слухатимете наших приказів добровільно". „Нам потрібно вас", завважив Трол. „А на що я вам здалась?" — запитала пригноблено Ґонфаля.

„Ми маємо дорогоцінні жемчуги. І ми потребуємо вас, бо ми знаємо, що лише через вас ті жемчуги викликують маґічну силу. А, привернувши нашим жемчугам ту маґічну силу, ми зможемо осягнути на світі все, чого захочемо. Ми можемо стати королями. Ми житимемо в достатках і почестях... А хто зна, як ти поводитимешся слухняно, то й ти станеш королевою".

При тих словах Трол залицяюче штовхнув Ґонфалю ліктем та усміхнувся. Це завважив Спайк і грізно завважив: „Може вона й стане королевою, але не твоєю. Вона належить таксамо, або й більше, до мене, як до тебе". Оба опришки дивились на себе грізно, мов когути. А Ґонфаля завважила: „Я до нікого не належу. Ви краще зробите, як відпустите мене в спокою".

„О ні, моя голубко", заговорив Трол. „Ти не підеш до табору. Краще вже йди з нами". Опришки вхопили її за руки і потягнули. Ґонфаля боронилась: „Уважайте, бо Тарзан прийде в моїй обороні. Він вас здибає". На згадку Тарзана оба опришки затряслись. Вони добре знали, що він нераз так нагло зявляється, немов спадає з неба. Та це не спинило їх від задуманого пляну.